

Україна – Євросоюз

у деталях

Транскордонне співробітництво

- Зближення України і ЄС: мистецтво можливого ★
- «Чиста вода» – екологія співпраці й добросусідства ★
- Медико-соціальна реабілітація: подаруймо дитині майбутнє ★
- «Буковинські зустрічі» – фестиваль з унікальними традиціями ★

Кожна країна і кожний народ мають свою особливу і неповторну історію.

Там, де проходять сучасні кордони між державами, по різні їхні боки століттями проживають народи, котрі й досі зберігають спільні елементи мови й культури, схожі звичаї і традиції.

А через нерівномірність розвитку сусідніх країн в прикордонних областях переплітаються минуле, сьогодення і завтрашній день кожного народу.

За 60 років існування Євросоюзу його країни набули величезний досвід транскордонної співпраці, спрямованої на стирання відмінностей у рівні економічного достатку, соціальної захищеності, охорони здоров'я, освіти, екологічної безпеки та інших факторів, які визначають рівень життя мешканців сусідніх областей. Транскордонне співробітництво є одним з найбільш дієвих інструментів на шляху просування до ЄС на регіональному рівні, зокрема через активну участь територіальних громад прикордонних країн у співпраці з сусідами. Цим шляхом пройшли всі країни Східної Європи, які приєдналися до Євросоюзу в останні десятиліття.

У вересні 2010 Кабінет міністрів України схвалив Концепцію Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011–2015 роки, яка узагальнила майже двадцятилітній досвід співпраці між мешканцями сусідніх країн в рамках програм транскордонного співробітництва. Передбачається, що ця програма дозволить Україні більш послідовно і ефективно використовувати допомогу, що її ЄС надає українським регіонам в рамках нового Інструменту європейського сусідства і партнерства та його Стратегії транскордонного співробітництва на 2007–2013 роки. У жовтневому випуску нашої газети «Україна – Євросоюз у деталях» представлений весь спектр програм і проектів транскордонного співробітництва між прикордонними областями наших країн. При всій відмінності масштабів і тематики проектів, їх об'єднує одне: бажання сусідніх народів співпрацювати заради обміну досвідом, взаємодопомоги та покращення життя сусідів і свого власного життя. Великі і маленькі кроки назустріч зближують наші народи, ведуть до взаєморозуміння і взаємодопомоги, сіють зерна миру і добра, з яких неодмінно проросте мирне і щасливе майбутнє усіх європейських народів.

Представництво
Європейського
Союзу в Україні

Транскордонне співробітництво допоможе Україні стати частиною «Європи регіонів»

У ході візиту до Брюсселю 13-14 жовтня Прем'єр-міністра України Миколи Азарова був підписаний Меморандум щодо надання Євросоюзом 43 млн євро на потреби євроінтеграції України. На фото: українська делегація на переговорах з Прем'єр-міністром Королівства Бельгія Ів Летермом.

Програми транскордонного співробітництва стають тими «точками росту», які помітно впливають і на економіку, і на рівень культури держави в цілому. Використовуючи досвід країн Євросоюзу, українські прикордонні регіони поступово перетворюються на осередки європейського розвитку, які несуть приклади реальної реалізації європейських прагнень України

Незважаючи на процеси, що відбуваються в Україні, євроінтеграція залишається стратегічним напрямком зовнішньої політики нашої держави. «Питання євроінтеграції – це дуже непрості питання. Ми зобов'язані виконувати правила гри, які є в Європі. І для нас дуже багато є роботи домашньої. А її неможливо зробити без реформ та без єдності влади, яка здатна ефективно втілювати ці реформи в життя й виконувати зобов'язання перед Європейським Союзом», – заявив Президент України Віктор Янукович 14 жовтня на прес-конференції у Вільнюсі після завершення Четвертого засідання Ради Президентів України та Литовської Республіки.

Міністр закордонних справ Костянтин Грищенко ще раніше пояснив в інтерв'ю польським ЗМІ, що саме євроінтеграція може стати загальнонаціональною ідеєю, яка здатна об'єднати українців. Але для цього українській владі треба докладати зусиль не лише в зовнішній, а й у внутрішній політиці. «Євроінтеграція – це стратегія здійснення наших реформ в Україні відповідно до норм і стандартів ЄС», – підтримав главу держави міністр.

І представники адміністрації українського президента, і урядовці сходяться на думці, що успішним прикладом таких реформ може бути співробітництво прикордонних областей України із сусідніми регіонами країн Євросоюзу. Адже воно не лише вводить на якісно новий рівень економічний розвиток українських регіонів, але й стає наочним прикладом європейського стилю життя, ведення бізнесу, екологічної політики тощо.

Зовсім недавно регіони, не насичені об'єктами важкої промисловості і віддалені від центру, вважалися економічно відсталими, «провінційно-дотаційними», а нині ті області, де керівники зрозуміли важливу роль транскордонних зв'язків, вибилися в лідери.

Перший заступник голови Львівської обласної державної адміністрації Мирон Янків розповів

місцевому телебаченню, що зараз Львівщина – на четвертому місці за конкурентоспроможністю у рейтингу регіонів України. Значною мірою цьому сприяло те, що область використала нові можливості, створені розширенням кордонів Європейського Союзу. «Щороку дві третини зовнішньоекономічного обороту Львівщини належать країнам Євросоюзу», – заявив чиновник, пояснивши, що раніше місцеві підприємства орієнтувалися на експорт сировини. Але, завдяки програмам підтримки з боку ЄС, налагодили роботу спільних переробних підприємств, продукція яких не лише приносить більші прибутки, але й спонукає до запровадження європейських норм – економічних, соціальних, екологічних.

Не випадково саме у Львові Президент Янукович проводив у червні засідання Ради регіонів – у рамках підготовки до ювілейного, десятого Міжнародного економічного форуму «Транскордонне співробітництво: погляд у майбутнє».

Досвід у цій галузі для нашої

держави важко переоцінити, адже Україна має найдовшу серед усіх держав СНД ділянку кордону з ЄС – 1152 км, що межує з територією чотирьох європейських країн – Польщі, Словаччини, Угорщини та Румунії. Складна історія регіону обумовила міграційні процеси, через які сотні тисяч людей по різні боки кордонів стали національними меншинами. В Україні проживають десятки тисяч етнічних поляків, угорців, румунів та інших народів. У кожного з них – свої культурні традиції, як і в українців, що за століття історичних перипетій опинилися на території сусідніх держав.

Такі передумови могли створити значні складнощі у зовнішній політиці, проте Європейський Союз ще в 1990-х взяв ситуацію у свої руки. Річ у тім, що країни ЄС почали налагоджувати систему транскордонної взаємодії з 1950-х років, хоча тоді йшлося про вирівнювання економічного розвитку периферійних районів Європи за рахунок більш розвинених країн. Досвід, що накопичувався у цій галузі десятиліттями, став надзвичайно важливим у часи розширення ЄС і включення до його складу країн Східної Європи.

Втім, глобалізація внесла свої корективи: зараз йдеться не стільки про штучне вирівнювання економічного розвитку, скільки про взаємовигідні контакти. Не даремно «широка Європа» зараз називається «Європою регіонів»: поняття центру й околиці в сучасному світі дуже умовні. Скажімо, економічна карта Європи зараз нагадує щільне мережево, створене з десятків євро регіонів, які накладаються один на один і перетинаються один з іншим. Така форма організації співпраці давно практикується в ЄС.

У липні 2009 року між Україною та ЄС було підписано Меморандум про взаєморозуміння для

започаткування діалогу про регіональну політику та розвиток регіонального співробітництва. У межах цього документу започатковано роботу на двосторонньому рівні: українсько-словацької Міжурядової комісії з питань транскордонного співробітництва, українсько-польської Міжурядової координаційної ради з

жителі яких отримали можливість вільного пересування через кордон. За словами Генерального консула Угорської Республіки в Ужгороді Вілмоша Сіклаварі, для країн ЄС українсько-угорська угода може стати окремим корисним досвідом і прикладом ефективної співпраці. Подібні угоди тепер розробляються між

сучасне офісне обладнання ціною понад 85 тисяч євро. Така допомога, безумовно, сприяла частковому розв'язанню проблеми перетину кордонів.

«Транскордонне співробітництво – одне з головних нововведень в рамках Європейського інструменту сусідства та партнерства, – заявив 23 вересня у Страсбурзі Європейський Комісар з розширення та європейської політики Штефан Фюле. – Ми розглядали його як спосіб розширення можливостей місцевих органів влади, сприяння розвитку на місцевому рівні і в кінцевому підсумку зміцнення місцевої демократії. Ми ніколи не говорили, що це буде легко. Ми ніколи не говорили, що це буде швидко. Кордони – це головний елемент суверенітету. Але «склянка наповнена більше, ніж наполовину». У нас є 13 робочих програм. Вони охоплюють весь сухопутний кордон ЄС і три великих моря, які Євросоюз ділить зі своїми сусідами: Чорне, Балтійське і Середземне.

В рамках усіх цих програм ми запустили конкурси на суму 275 млн євро. Ми отримуємо сотні заявок. Майже у шість разів більше, ніж можемо фінансувати. 598 пропозицій було представлено тільки в рамках програми «супутні заходи».

Програми транскордонного співробітництва дозволяють розв'язати багато проблем регіонів – розвивають малий та середній бізнес, туризм, торгівлю, транспорт, прискорюють впровадження новітніх технологій. Саме міжнародні проекти є тими «точками росту», які помітно впливають і на економіку, і на рівень культури держави в цілому. Завдяки допомозі Євросоюзу українські прикордонні регіони здатні поступово перетворитися на осередки європейського розвитку, які здійснять європейські прагнення України.

ВІД ПЕРШОЇ ОСОБИ

Штефан Фюле

Кетрін Ештон

«Український уряд спромігся досягти того рівня стабільності, що був останніми роками недосяжний для політичних еліт України. Це важлива та необхідна тенденція, яка допоможе забезпечити в країні ефективно врядування. Тим не менш, нас турбують регулярні та поширені доповіді щодо погіршення ситуації з шанування засадничих свобод та демократичних принципів в

Україні. Особливо тривожать скарги стосовно свободи медіа, зборів та об'єднань. Для Європейського Союзу та його держав-членів шанування прав людини, демократичних принципів та верховенства права є засадничими принципами, що тримають нас разом. Це ті принципи, якими не можна поступитися – зокрема і в наших стосунках із такими ключовими партнерами як Україна. Темп та глибина нашого зближення з Україною визначатимуться повною пошаною до цих цінностей».

Із Заяви Високого представника ЄС Кетрін Ештон і Європейського Комісара з розширення та політики сусідства Штефана Фюле з приводу України. Бросель, 21 жовтня 2010 року

питань міжрегіонального співробітництва, українсько-угорської Міжурядової комісії з питань транскордонного та прикордонного співробітництва.

Співпраця між Україною та Угорщиною нині вважається взірцевою, адже країнам вдалося розв'язати одразу кілька завдань через запровадження Інституту місцевого прикордонного руху (the local border traffic), аналогів якому не існує в ЄС. В зону дії відповідних документів включено близько 400 українських і 250 угорських населених пунктів,

Україною та Польщею, Україною і Словаччиною.

Одночасно Євросоюз дбає про полегшення перетину кордонів для інших груп населення. Раніше Єврокомісія схвалила проект надання Україні 50 млн. євро на реалізацію проектів щодо безпеки державних кордонів. Зокрема, рік тому Державна прикордонна служба України отримала 24 новітні мобільні комплекси тепловізорного спостереження вартістю 12 млн. євро, а нещодавно структури ЄС передали українським та молдавським прикордонникам

Європейські асоціації запрошують українські регіони

За даними Міністерства економіки, територія євро регіонів складає майже третину від загальної площі України. До складу євро регіонів входять 9 областей – Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Одеська, Сумська, Чернівецька, Чернігівська та Харківська.

З 2008 року Україна активно співпрацює з профільною інституцією ЄС з питань регіональної політики та місцевого самоврядування – Комітетом Регіонів. Йдеться про налагодження діалогу між представниками місцевих та регіональних влад країн-партнерів. Для цього найближчим часом має бути

створена Асамблея представників місцевих та регіональних влад ЄС та країн Східного партнерства. Планується також залучити українські регіони на постійній основі до діяльності європейських регіональних асоціацій, зокрема Асамблеї європейських регіонів (Assembly of European Regions), Ради європейських муніципалітетів та регіонів (Council of European municipalities and regions), Конференції європейських законодавчих асамблей (Conference of European Regional Legislative Assemblies), Асоціації європейських прикордонних регіонів (Association of European Border

Regions), Європейської асоціації представників місцевого самоврядування гірських регіонів (European Association of elected representatives from Mountain Areas) та Європейських міст (EUROCITIES).

Львівська філія Національного інституту стратегічних досліджень порекомендувала центральним та місцевим органам державної влади України такі заходи щодо активізації транскордонного співробітництва:

- збільшення обсягів державного фінансування заходів з активізації ТКС;
- розвиток кадрового, матеріального забезпечення;

- активізація роботи агенцій регіонального розвитку передусім щодо реалізації транскордонних проектів, насамперед освітніх і тих, що спрямовуються на розвиток прикордонної та комунікаційної інфраструктури;

- створення паритетного візового режиму для українських та іноземних учасників ТКС;

- прискорення будівництва об'їзних доріг, забезпечення розвитку транспортної, придорожньої та виробничої інфраструктури;

- активізація участі місцевої влади у створенні та реалізації культурно-масових, спортивних та інших проектів у межах ТКС.

Транскордонне співробітництво: панорама взаємодії

Міжнародний фестиваль народних ремесел «Буковинські джерела» – один з численних фестивалів, що проводяться в Чернівцях в рамках програм транскордонного співробітництва Євросоюзу

Інструменти європейського сусідства і партнерства, через які реалізується транскордонне співробітництво прикордонних областей України з Євросоюзом, сприяють підвищенню якості життя в регіонах, де проживає майже третина населення нашої країни

Прикордонні території в кожній державі – це периферія, яка, в силу історичних обставин, майже завжди відстає у розвитку від центральних регіонів країни. Європейська спільнота приділяє програмам розвитку своїх прикордонних районів дуже велику увагу, підтримуючи їхні ініціативи партнерства з сусідами як в межах власних країн, так і в рамках міждержавного співробітництва.

Ще три роки тому допомога Європейського Союзу країнам Європейської програми сусідства (ЄПС), а серед них і України, надавалася в межах різних програм, включаючи TACIS, MEDA, PHARE та інші. А з 1 січня 2007 року вся допомога прикордонним областям надається в рамках нового фінансового інструменту для країн, що охоплюються ЄПС, — Інструменту європейського сусідства і партнерства (ІЄСП), який включає не лише національні, але й міжнаціональні, регіональні, тема-

тичні і, звичайно, транскордонні програми.

Згідно з Стратегією транскордонного співробітництва на 2007–2013 роки, ці програми спрямовані на виконання чотирьох взаємопов'язаних завдань:

- сприяння економічному та соціальному розвитку в прикордонних районах;
- співпраця в подоланні спільних викликів у таких сферах як навколишнє середовище, охорона здоров'я, попередження й боротьба з організованою злочинністю;
- забезпечення ефективних і безпечних кордонів;
- сприяння поширенню міжлюдських контактів.

Сьогодні Україна залучена до чотирьох програм транскордонного співробітництва – трьох програм сусідства для сухопутних кордонів: Польща – Україна – Білорусь з фінансуванням 186,201 млн євро; Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна (68,638 млн євро); Румунія – Україна – Молдова (126,718 млн євро) і до багатосторонньої Програми Чорного моря (17,306 млн євро).

Карпатський євrorегіон

Декларацію про створення Міжнародної асоціації «Карпатський євrorегіон» було підписано 14 лютого 1993 р. у м. Дебрецені (Угорщина) міністрами закордонних справ України, Польщі та Угорщини. Декларація зафіксувала підтримку урядами цих країн

Програми транскордонного співробітництва ЄС відкривають перспективи для сталого розвитку регіонів – обсяг додаткових коштів, залучених у розвиток різних сфер економіки тільки в Закарпатті, складає 1,2 млн. євро

бажання органів самоврядування і місцевої адміністрації в регіоні Карпатських гір і річки Тиси створити «Карпатський євrorегіон» як структуру для підтримання відносин довгострокового співробітництва між його учасниками. До складу євrorегіону увійшли 52 прикордонні адміністративні одиниці п'яти держав – Польщі, Словаччини, Угорщини, України та Румунії. Територія Карпатського євrorегіону становить 161279 кв. км, з них на Польщу припадає 11,5%, на Словаччину – 6,4%, на Румунію – 27,2%, Угорщину – 18,4% і на Україну – 36,4% усієї площі.

Сьогодні в рамках Програми добросусідства «Польща–Білорусь–Україна» Львівська, Закарпатська та Івано-Франківська області Карпатського євrorегіону активно включилися у виконання проектів транскордонного співробітництва.

Один з напрямків такої співпраці – розвиток туризму в прикордонних областях – передбачає створення інфраструктури надання послуг прихильникам сільського і зеленого туризму. Зокрема, проект «Створення туристично-інформаційної інфраструктури у Львові» спрямований на відкриття Туристично-інформаційного центру. Робочі мови центру – українська, англійська, російська, польська та німецька. Відтепер кожний турист може отримати тут не тільки туристичну, а й будь-яку іншу інформацію, пов'язану з перебуванням у Львові. Відвідувачам центру надається доступ до Wi-Fi Інтернету. Фінансування усього проекту становило 700 тис. євро.

Відчули підтримку європейських сусідів і промисловці краю. На початку вересня нинішнього року у Львові в рамках «Програми підтримки вугільного сектору» було відкрито Офіс підтримки вугільного сектору. Ця Програма стане базою для експертів, котрі, за підтримки Євросоюзу, вивчатимуть екологічні, соціальні і економічні проблеми в регіоні, проведуть оцінку ресурсів і перспектив вугільної галузі заходу України.

Закарпаття – лідер транскордонної співпраці

В рамках програм сусідства «Угорщина–Словаччина–Україна–Румунія» були профінансовані чотири проекти від Закарпатської області на загальну суму 2,75 млн. євро: «Розвиток Берегівської транскордонної польдерної системи в ба-

сейні річки Тиса», «Чиста вода», «Транскордонні можливості розвитку транспортної логістики» і «Покращення транскордонного автомобільного руху через будівництво об'їзної дороги навколо м. Берегово».

Разом з угорською стороною виконані проекти «Розробка і впровадження транскордонної соціально-медичної реабілітаційної програми для дітей – представників національних меншин і соціально незахищених верств населення» (Мукачівська обласна дитяча лікарня); «Створення інформаційно-туристичних центрів у містах Берегово та Ужгород (Українсько-угорський центр регіонального розвитку)».

У галузі енергозбереження помітним явищем в області став проект «Комплексне дослідження можливостей використання біомаси в угорсько-словацько-українському прикордонному регіоні», що реалізується Агентством регіонального розвитку і прикордонного співробітництва «Закарпаття».

Серед завершених екологічних проектів слід відзначити розробку угорсько-українського комплексного плану розвитку протипаводкового захисту і водного господарства в регіоні Береза та басейні ріки Боржави (Закарпатське обласне виробниче управління з меліорації і водного господарства – «Закарпатоблводгосп»). А також проект сприяння підприємству уздовж словацько-українського кордону, виконаний Асоціацією розвитку малого і середнього бізнесу та інновацій «Ужгород – XXI-й вік».

Лише минулого 2009 року в області підписано 7 контрактів з Представництвом Європейської Комісії в Україні на отримання міжнародної технічної допомоги в рамках Програм сусідства. Загальний обсяг додаткових коштів, залучених у розвиток різних сфер економіки та соціальної сфери Закарпаття, складає 1,2 млн. євро. Таким чином, Закарпатська область вийшла в лідери освоєння транскордонних програм Європейського Союзу в Україні.

Румунія–Молдова–Україна

За даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року, на території Закарпатської області проживає 32 152 румун, що складають 2,6% від загальної кількості населення області.

18–19 січня 2008 року в Марамуреші українською та румунською сторонами була підписана Програма спільних дій про співробітництво між регіонами. На виконання цієї програми в Закарпатті та Марамуреському повіті проведено цілий ряд культурно-освітніх заходів. Зокрема, фестиваль румунського народного мистецтва

Прес-конференція під час урочистого відкриття проектів Програми транскордонного співробітництва, реалізованих за підтримки Європейської Комісії у Львові.

ПРОГРАМИ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНА–ЄВРОСОЮЗ

Програми транскордонного співробітництва та їхні учасники	Індикативні асигнування на програму, млн. євро		
	2007-10 рр.	2010-13 рр.	Загалом 2007-13 рр.
Програми сухопутного кордону			
Польща/Білорусь/Україна	97.107	89.094	186.201
Угорщина/Словаччина/Україна/ Румунія	35.796	32.842	68.638
Румунія/Молдова/Україна	66.086	60.632	126.718
Програми морських басейнів			
Чорне море	9.025	8.281	17.306

ЄВРОРЕГІОНИ УКРАЇНИ

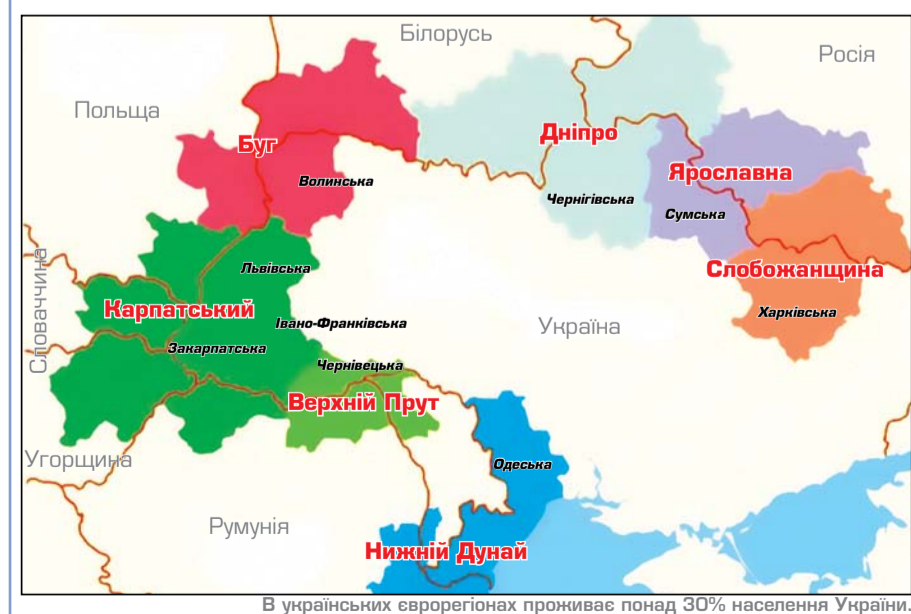
Єврорегіон – це форма транскордонного співробітництва між територіальними громадами або місцевими органами влади прикордонних регіонів двох або більше держав, що мають спільний кордон, яке спрямоване на координацію взаємних зусиль і здійснення узгоджених заходів у різних сферах життєдіяльності у відповідності до національних законодавств і норм міжнародного права.

Основні завдання єврорегіонів:

- обмін досвідом і інформацією;
- вирівнювання і постійне покращення життєвих умов;
- підтримка регіонального розвитку;
- розвиток економіки, торгівлі і туризму;
- охорона і покращення стану навколишнього середовища;
- співробітництво в запобіганні і подоланні стихійних лих і катастроф;
- співробітництво в області гуманітарної і соціальної діяльності, у сфері освіти, спорту і охорони здоров'я;
- культурний обмін і турбота про культурне надбання.

З початку 1990-х років на кордонах

України та нових держав-членів Євросоюзу було створено чотири єврорегіони, до участі у яких залучено шість областей України. Це «Карпатський єврорегіон» (Україна, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія), який був створений у 1993 році; єврорегіон «Буг» (Україна, Польща, Білорусь), створений у 1995 році; «Нижній Дунай» (Україна, Молдова, Румунія) – 1998 р.; «Верхній Прут» (Україна, Молдова, Румунія) – 2000 р. Ще три єврорегіони були створені трьома областями України разом з країнами СНД: «Дніпро» (Україна, Росія, Білорусь) – 2003 р.; «Слобожанщина» (Україна, Росія) – 2003 р. і «Ярославна» (Україна, Росія), створений у 2007 році. Територія України, що входить до складу єврорегіонів, становить третину від її загальної площі, на ній проживає 31,5 % населення нашої країни. Починаючи з 2007 року вся допомога прикордонним областям надається в рамках проектів нової фінансової інституції Євросоюзу – Інструменту європейського сусідства і партнерства.

В українських єврорегіонах проживає понад 30% населення України.

«Мерцишор», фестиваль «Гуцульська бринза», в яких взяли участь і художні самодіяльні колективи Марамурського повіту.

Відновлено дію пропускного пункту «Солотвино». Проект ЄС «Транскордонна співпраця для сталого розвитку суспільства» в прямому розумінні дозволив з'єднати мостом українське Солотвино та румунський Сігет.

У рамках програми спільних дій Закарпатським відділенням Асоціації міст та громад України на території Виноградівського, Хустського, Тячівського та Рахівського районів реалізується проект створення п'яти центрів інформаційного обслуговування громадян.

В липні 2010 року в рамках програми сусідства «Україна–Румунія» на території регіону завершилося виконання проектів «Транскордонне партнерство для сталого розвитку громад» та «Поліпшення протипаводкового захисту та екологічне оздоровлення навколишнього середовища на українсько-румунській прикордонній ділянці ріки Тиса».

«Басейн Чорного моря 2007–2013 роки»

Причорноморські регіони Румунії, Болгарії, Греції, Туреччини, Росії, України, а також країни Молдова, Грузія, Вірменія і Азербайджан в рамках причорноморського співробітництва співпрацюють давно. Але після приєднання Румунії та Болгарії до Євросоюзу можливість для такої співпраці значно розширилася. Програма причорноморського партнерства під егідою Євросоюзу ставить за мету розвиток співробітництва між причорноморськими країнами та створення нових Єврорегіонів.

Автономна Республіка Крим, Донецька, Запорізька, Миколаївська, Одеська і Херсонська області та місто Севастополь з 2009 року залучені до Програми транскордонного співробітництва «Басейн Чорного моря 2007–2013 роки», яка спрямована на сприяння економічному і соціальному розвитку приморських регіонів. Стратегія Програми зосереджена на розвитку громадянського суспільства і на транскордонній співпраці на місцевому рівні, маючи на меті також розширення зв'язків з іншими національними та міжнародними програмами та стратегіями. Пріоритети програми – транскордонна підтримка партнерства для економічного розвитку; захист та збереження навколишнього середовища і створення спільного культурного середовища в даному басейні. На сьогодні завершено підготовку роботи по залученню до проекту експертів та оголошено конкурси для подання проектів.

Директор департаменту розвитку адміністрації м. Люблін Криштоф Лонтка (ліворуч), заступник міського голови м. Луцька Анатолій Пархом'юк та координатор проекту Аня Ястжемська під час презентації проекту Програми «Польща–Білорусь–Україна» на 2007–2013 рр.

Кордони, прозорі для ефективного партнерства і успішного бізнесу

Розвиток транскордонного бізнесу і міжнародного партнерства для залучення інвестицій в прикордонні райони України потребує, перш за все, підготовки ефективних менеджерів і виконавців проектів, здатних знаходити спільну мову зі своїми європейськими колегами на всіх стадіях їхньої реалізації

На початку 2010 року, 18 лютого, в приміщенні Луцької міської Ради відбулася прес-конференція, присвячена проекту «Європейські стандарти проектної співпраці в реалізації транскордонних ініціатив Любліна та Луцька». Проект представили директор департаменту розвитку адміністрації міста Люблін Криштоф Лонтка та координатор проекту Аня Ястжемська. За словами пана Криштофа Лонтки, ще 12–15 років тому Польща також перебувала у подібній ситуації, і тоді європейські фонди так само почали фінансувати польські проекти, спрямовані на розширення транскордонної співпраці з європейськими колегами.

Вчимося планувати бізнес

Основне завдання проекту – посилення співпраці Любліна й Луцька шляхом реалізації транскордонних проектів. Головними напрямками співпраці визначено розвиток туризму, підприємництва та

громадських ініціатив, а також охорона навколишнього середовища. Серед перших кроків до реалізації проекту було заплановано навчання команди фахівців і створення бюро з підготовки проектних заяв, адже місто Луцьк повинно стати партнером Любліна у трьох проектах транскордонного співробітництва.

Як зазначила керівник проекту Аня Ястжемська (Люблін), кошти на реалізацію проектів надходять з Норвезького фінансового механізму, з певним відсотком власного вкладу польського міста. Всього на фінансування європейських транскордонних програм передбачено до 200 млн. євро, але надаватимуться кошти лише на конкурсній основі, під добре продумані і прораховані бізнесові проекти. Власне, бюджет початкового етапу проекту, який полягає саме у створенні команд для написання великих грантових проектів, складає 24 тисячі євро, з яких 20 тисяч – кошти з Норвегії, а 15% – кошти міста Любліна.

У процесі співпраці Любліна і Луцька будуть організовані навчання для представників органів місце-

вого самоврядування. Їх навчатимуть писати і планувати проекти, контролювати та досягати поставленої перед виконавцями проектів мети. Довід польських сусідів для українських учасників проекту має бути дуже доречним, адже у Любліні на сьогоднішній день функціонує команда з 30 фахівців, які готують проекти і контролюють їхню реалізацію – будівництво аеродрому, ремонт доріг, реконструкцію культурних центрів.

На фінансування транскордонних програм «Польща–Білорусь–Україна» передбачено до 200 млн. євро, але кошти надаються лише на конкурсній основі, під добре продумані і прораховані бізнесові проекти

Вже в червні керівник проекту звітувала на Раді стратегічної співпраці міст Люблін–Луцьк–Львів–Івано-Франківськ про створення у Луцьку польсько-української групи професіоналів, рівень підготовки яких дозволяє готувати й управляти подібними проектами без додаткових консультацій європейських спеціалістів. Саме для них було організовано навчання та проведено майстер-класи з написання проектів. Результати здійсненої роботи були цілком практичні – група створила та підготувала до подання чотири заявки на участь у європейських проектах. За словами заступника міського голови Анатолія Пархом'юка, оскільки так звана теоретична частина підготовки проекту вже відпрацьована, керівництво Луцька сподівається, що відтепер зможе залучати більше коштів для реалізації важливих для міста програм разом зі своїми польськими партнерами.

Менеджери та виконавці

Логіка транскордонного співробітництва між Україною та Польщею вибудована так, що коли звести разом інформацію про проекти, спрямовані на підтримку підприємництва, з окремих фрагментів вималюється чітка картина комплексного підходу до цієї нелегкої справи. З квітня 2008-го по квітень 2010 року на Волині виконувався проект Програми Україна–Білорусь–Польща «Зміцнення транскордонної співпраці в сфері надання бізнес-послуг та полегшення доступу до них підприємців». Проект був реалізований Волинським обласним фондом підтримки підприємництва у партнерстві з Центром Промоції Підляся (м. Білосток, Польща), Люблінським фондом розвитку – Агентством локального розвитку в м.Хелм (Польща), управлінням фізичної культури, спорту і туризму Гродненського облвиконкому (Білорусь) та офісу Євросоюзу «Буг» (Україна). Головною метою проекту стали розвиток та розширення транскордонного співробітництва у сфері культури ведення підприємства та його інституційного розвитку, а також пряма підтримка малого та середнього бізнесу, налагодження та закріплення бізнес-зв'язків між підприємцями, громадськими, освітніми, державними та недержавними установами прикордонних регіонів України, Білорусі та Польщі.

В рамках проекту підтримку одержали жителі області, які вирішили почати власний малий бізнес, діючі малі і середні підприємства, бізнес-організації, які потребували підтримки для розвитку. Для представників органів влади проводились спеціальні тренінги для покращення надання підтримки малому бізнесу.

Волинський обласний фонд підтримки підприємства надав

ПОЛЬЩА І УКРАЇНА РОЗРОБЛЯТИМУТЬ СТРАТЕГІЮ ТРАНСКОРДОННОЇ СПІВПРАЦІ

Віце-міністр Міністерства регіонального розвитку Республіки Польща **Кшиштоф Гетьман** запропонував розпочати створення спільної стратегії транскордонної співпраці між Польщею та Україною. Про це він заявив 7 жовтня на X Міжнародному економічному форумі «Транскордонне співробітництво. Погляд у майбутнє» в Трускавці.

«На другому етапі програми транскордонного співробітництва Польща-Україна-Білорусь у 2007-2013 рр.» в нашому розпорядженні є \$180 млн, і ми перебуваємо на стадії оцінки поданих заявок у межах 1-го туру, який відбувся на початку цього року», – зазначив Кшиштоф Гетьман. – «Вже подано понад 300 заявок для участі в програмі. І вже в грудні цього року ми будемо розподіляти фінансування», – сказав Кшиштоф Гетьман.

Зокрема, серед українських проектів, які розглядаються, він назвав оснащення пунктів пропуску Рава-Руська, Ягодин і Краковець. «Оскільки це прикордонні території, то вони менш розвинуті. Ми маємо звертати увагу на ті проекти, які сприятимуть розвитку територій. Наша співпраця буде ефективною тоді, коли вигоду і користь отримають по обидві сторони кордону», – підкреслив Кшиштоф Гетьман.

За його словами, така вигода може бути матеріальною, наприклад інфраструктура, зокрема дороги, а також нематеріальною: нові знання, досвід, новий

Кшиштоф Гетьман: «Співпраця ефективна тоді, коли вигоду отримують по обидві сторони кордону»

рівень спільної довіри. «Уже зараз важливо розпочати дискусію щодо подальшої співпраці після 2013 року. Маємо зосередитися на чотирьох пріоритетах: збільшення пропускну здатності кордону, охорона навколишнього середовища, підприємництво та інтеграція суспільства. Важливим питанням для нас залишається комунікаційна складова – дороги... Ми не маємо чекати, що нам запропонує Єврокомісія, адже тут, на місці, ми краще знаємо, що робити, – впевнений Кшиштоф Гетьман. – Уряд Польщі надзвичайно зацікавлений у розвитку цієї співпраці, яка базується не лише на коштах ЄС, але й на власних коштах країн».

для виконання проекту усі свої інструменти. Вже понад п'ять років тут діє механізм пільгового кредитування компенсації відсотків за надані кредити суб'єктам підприємства комерційними банками. При цьому перевага надається бізнес-проектам, що передбачають впровадження інноваційних технологій, виробництво високотехнологічної продукції та відповідають потребам економіки області. Завдяки цьому фонд володіє широкою ба-

зою успішних бізнес-проектів, що реалізуються в області.

В рамках проекту було виконано шість мікропроектів, спрямованих на досягнення загальної програми. Це проекти «Створення українсько-польської віртуальної біржі інноваційних проектів та пропозицій», «Створення передумов для розвитку туристичної інфраструктури прикордонних територій на базі замкових комплексів», «Розвиток транскордонної ділової співпраці в

прикордонних регіонах», «Розвиток екологічного туризму та формування позитивного туристичного іміджу прикордонного регіону», «Розвиток транскордонної співпраці у сфері покращення доступу малих та середніх підприємств до ринку фінансових послуг», «Покращення інвестиційного клімату в прикордонних регіонах».

В рамках реалізації мікропроектів проведені тренінги на тему «Програми, що надають можливість отримання міжнародної технічної допомоги»; міжнародний інформаційно-презентаційний семінар «Волинська віртуальна біржа інноваційних проектів і пропозицій», на якому було презентовано веб-сайт обласного інноваційного центру передачі новітніх технологій (www.inno.lutsk.ua) та віртуальну біржу інноваційних проектів і пропозицій, створених у результаті реалізації проекту; тренінг на тему «Від стратегії до технології оперативного управління кредитною спілкою».

Завдяки підтримці ЄС інфраструктура підтримки малого та середнього бізнесу в області не лише розширилася і зміцніла. Сотні підприємців набули тут досвіду відкриття та розвитку власного бізнесу, управління проектами, в тому числі й інноваційними, підготовки та реалізації проектів разом з польськими та білоруськими партнерами. А отже, ґрунт для подальшого розвитку транскордонного підприємництва був підготовлений реально і кваліфіковано.

Ідеї та проекти

Ще один проект, виконаний за підтримки Євросоюзу, а саме «Розвиток співпраці Волині і Люблінщини у сфері підтримки підприємництва», спрямований на конкретну допомогу конкретним підприємцям. Приміщення, телефон, робоче місце, комп'ютер, консультацію досвідченого юриста, економіста і бухгалтера – все, чого так не вистачає бізнесмену-початківцю, – підприємцям забезпечив Волинський обласний бізнес-інкубатор – активний учасник і виконавець проекту. Завдяки коштам гранту було видано «Польсько-український каталог підприємницьких ідей щодо

розвитку бізнесу в прикордонних регіонах та сільській місцевості» українською та польською мовами. В каталозі коротко описані бізнес-ідеї та представлені адреси українських партнерів для їхньої реалізації. Вирощувати квіти, виготовляти будівельні матеріали, ремонтувати авто і шити модний одяг – все це відтепер можна робити разом з польськими партнерами, які цікавляться українським ринком товарів та послуг.

В рамках Програми прикордонного співробітництва «Польща – Білорусь – Україна» Європейського інструменту сусідства та партнерства на 2007-2013 роки подано заявку на реалізацію проекту «Активізація транскордонного співробітництва у рамках Єврорегіону «Буг» – від стратегії до спільних дій». Реалізація цієї ініціативи сприятиме сталому соціально-економічному розвитку прикордонних територій і створенню кращих умов і можливостей для транскордонного співробітництва.

Організаціями та установами Волинської області в рамках вищезгаданої програми вже подані на розгляд десятки проектних заявок, які, у разі схвалення, значно підвищать конкурентоздатність прикордонних територій. Це проекти «Українсько-польсько-білоруський технологічний парк»; «Відновлення магістрального водного шляху Е-40 на ділянці Дніпро-Вісла: від стратегії до планування»; «Створення міждержавного інформаційного комплексу в сфері транскордонного екологічного туризму в Єврорегіоні «Буг»; «Транскордонна система пошуку інвестора Польща-Україна»; «Транскордонне співробітництво для забезпечення підприємців малих міст доступом до консультативно-юридичних послуг – бізнес без кордонів» та багато інших.

Завдяки комплексній підтримці волинських підприємців з боку ЄС область добре підготувалася до грудневого оголошення результатів конкурсу проектів Програми транскордонного співробітництва «Польща-Білорусь-Україна» на 2007-2013 роки. І виконання цих проектів стане визначним вкладом у європейську інтеграцію України.

АНОНСИ, ОГЛОШЕННЯ, КОНТАКТИ

Стипендії Берлінського вільного університету

Берлінський вільний університет (Freie Universität Berlin) оголошує про прийом документів на отримання європейської стипендії для журналістів у Берліні. Програма «Європейські стипендії для журналістів» (Europäische Journalisten-Fellowships) розрахована на журналістів з Європи та США і проходить з жовтня 2010 по липень 2011.

Остаточний термін подачі документів для всіх стипендіатів – 1 листопада 2010 року.

Учасники матимуть можливість провести один рік у Берліні з метою поглиблення знань. Форму заявки можна знайти на сайті Берлінського вільного університету. Важливою частиною умов прийому є опис науково-журналістського проекту, яким журналіст буде займатися в Берліні. Знання німецької мови обов'язкове.

Детальнішу інформацію можна отримати на сайті www.ejf.fu-berlin.de та за e-mail: ejf@zedat.fu-berlin.de

Підтримка транскордонної співпраці

• Інститут транскордонного співробітництва та європейської інтеграції

Україна, 79026, м. Львів, вул. Нозельницька, 4
тел. (0322) 72-26-42, 70-65-38
email: lbs@bigmir.net

• Волинський обласний центр і фонд підтримки підприємництва

43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 67, офіс 306-311
тел./факс (0332) 77-01-81
e-mail: info@bsc.lutsk.ua

e-mail: mssp@voladm.gov.ua
www.vofpp.lutsk.ua

• Волинський обласний бізнес-інкубатор

43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 67, офіс 306а
тел./факс (0332) 77-01-81
e-mail: business@bsc.lutsk.ua

• Інноваційний центр передачі новітніх технологій

43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 67, офіс 306
тел./факс (0332) 77-01-81
e-mail: icenter@bsc.lutsk.ua
www.inno.lutsk.ua

Угорщина–Румунія–Словаччина–Україна: запобігати повеням необхідно спільними зусиллями

Завдяки фінансуванню Євросоюзом транскордонних програм захисту від повеней мешканці прикордонних територій відчували себе безпечніше: місцеве керівництво має можливість завчасно попередити населення про настання повеней і вжити необхідних заходів для попередження лиха

Автоматизована станція гідрометеорологічного спостереження в басейні р. Латориці.

Коли в Карпатах тане сніг, а з неба починають падати дощі, навіть тихі струмки перетворюються на бурхливі потоки, що несуть у долини Закарпаття сотні тисяч кубометрів води, яка не питає, де проходять кордони між сусідніми державами.

Шкода, заподіяна повенями, може складати десятки мільйонів євро по обидва боки кордону, і запобігти їй можна лише об'єднавши зусилля і кошти прикордонних країн. Понад 2,5 млн євро витратив Євросоюз на транскордонну програму запобігання повеням за участю України. Результати цієї допомоги особливо відчутні саме сьогодні, адже протягом останніх двох років Закарпаття виходить з протистояння зі стихією без жертв та руйнувань.

До мети ведуть лише комплексні підходи

У липні 2006 року Закарпатське обласне виробниче управління по меліорації та водному господарству розпочало впровадження одного з перших проектів Програми добросусідства Угорщина–Словаччина–Україна «Розробка українсько-угорських комплексних планів протипаводкового захисту, розвитку водного господарства та

оновлення заплавлених територій у регіоні Береза і басейні р. Боржава». Бюджет цього проекту, що тривав 24 місяці, становив 294120 євро.

А вже через чотири роки, 4 червня 2010 року, відбувся візит Посла, Голови Представництва Європейського Союзу в Україні пана Жозе Мануела Пінту Тейшейри та Послів країн – членів ЄС до Ужгорода та Берегово. В межах візиту відбулася презентація п'яти проектів Європейського Союзу в Закарпатті для запобігання повеней, загальною вартістю понад 2,5 млн євро.

«Ми ведемо програми, які пов'язані з керуванням водними ресурсами, з контролем над паводками у співпраці України з Румунією, Угорщиною і Словаччиною», – зазначив під час презентації Посол, Голова Представництва ЄС в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра. – Ми незабаром також відвідаємо ці країни. Але загалом на ці проекти виділено близько 6 мільйонів євро».

Саме комплексний підхід до вирішення проблеми боротьби з повенями дозволяє говорити про успішне втілення цих проектів транскордонного співробітництва. Адже ще п'ять років тому, коли проекти лише розроблялися, їхня послідовність і обсяги фінансування віддзеркалювали європейський досвід довгострокових зусиль, спрямованих на запобігання цьому стихійному лиху.

Паводки прогнозує «Тиса»

Проект програми сусідства Румунія–Україна «Покращення протипаводкового захисту та екологічне оздоровлення навколишнього середовища на українсько-румунській прикордонній ділянці р. Тиса» охопив на українській території Тячівський і Рахівський райони, де проживає 135 тисяч жителів. Ще 62 тисячі людей проживають на території повіту Марамуреш (Румунія). Загальна вартість цього проекту із терміном реалізації 24 місяці становила 891936 євро як грант Єврокомісії та 10 відсотків цієї суми як вклад української сторони. Проект мав на меті досягнення мінімізації значних збитків від швидкоплинних паводків і покращення екологічної ситуації на прикордонній українсько-румунській ділянці ріки Тиса протяжністю майже 65 км.

Основним заходом проекту була розробка комплексної схеми захисту русла р. Тиса – розробка документації для підготовки будівництва гірських сухих акумулюючих ємностей та інших протипаводкових споруд, зміцнення існуючих та будівництво нових протипаводкових дамб.

Ще одна проблема для населення обох прикордонних районів – своєчасне попередження про по-

вінь та складання прогнозу про можливий рівень води у ріках на її пікових стадіях. Для цього проектом було передбачено створення оснащеного комп'ютерами інформаційного протипаводкового центру в басейні р. Тиса на базі Тячівського міжрайонного управління водного господарства. Власне, кошти проекту були використані на розширення вже існуючої в Україні автоматизованої інформаційно-вимірювальної системи (АІВС) «Тиса». Встановлення двох нових автоматизованих гідровимірювальних станцій у с. Хмелів Рахівського і смт Солотвино Тячівського районів дозволило забезпечити надійними даними моніторинг паводкової ситуації в усьому регіоні.

Аналогічні системи, але вже у партнерстві зі словацькими колегами, українські фахівці встановили в басейнах річок Уж і Латориця. З червня 2007 року Закарпатський облводгосп розпочав реалізацію українсько-словацького проекту Програми «Покращення системи управління паводками – МОЗЕС», партнерами якого виступили Словацький гідрометеорологічний інститут (м. Братислава), Управління водного господарства (м. Банська Штявниця, Словацька Республіка), Закарпатський обласний центр з гідрометеорології і Державне підприємство «Об'єднана дирекція будівництва водогосподарських об'єктів Закарпатської області». Кошторис

проекту склав 300000 євро, з них: 250 000 – грант Європейської Комісії, 30 000 – вклад української сторони. Тривалість проекту – 14 місяців.

«Всього в Закарпатській області встановлені 43 автоматизовані

ВІД ПЕРШОЇ ОСОБИ

Жозе Мануел Пінту Тейшейра, Посол, Голова Представництва ЄС в Україні: «Одним з найважливіших питань Закарпаття є повені. Та-

нож я неодноразово підкреслював зв'язок між Україною та країнами Європи. В даному випадку це стосується зв'язку повеней в Україні та повеней в Угорщині, Румунії і Словаччині. Тому дуже важливо, що проекти Євросоюзу впроваджуються спільно з Українською стороною. Додаткова вартість проекту формується за рахунок співпраці країн. Проекти по запобіганню повеней розпочалися в Україні ще в 2005 році, і зараз дуже приємно чути про реальні результати їхнього впровадження».

станції, з яких ми в режимі реального часу отримуємо дані про рівень води, про опади, – розповідає головний інженер Закарпатського облводгоспу Олег Кисіль. – Наявність автоматизованої системи дає можливість завчасно повідомляти органи місцевої влади, а також наших партнерів з сусідніх країн. Для прикладу, коли був паводок у Закарпатті в 2008 році, ми попередили місцеві органи влади та зацікавлені організації за дві доби».

Польдери: європейський досвід в Україні

Польдер (нідерл. polder) – це осушена ділянка землі, відвойована людьми у моря, озера чи ріки для сільськогосподарської діяльності. Польдери зазвичай розташовуються в низинах і захищаються від затоплення навколишніми водоймами валами, дамбами та іншими гідротехнічними спорудами. Рівень ґрунтових вод у польдерах регулюється дренажними системами та системами відкачування води. Вже кілька сот років тому в Нідерландах вітряки не лише мололи зерно, а й відкачували воду з польдерів. До речі, слова «шлюз» і «дамба» – теж запозичені у жителів Нідерландів. Великий досвід польдерної меліорації мають Німеччина, Данія, США. Під час повені в за-

топлований польдер може скидатися надлишок води з навколишніх річок, що дозволяє запобігати катастрофічним наслідкам цього стихійного лиха.

У липні 2008 року Закарпатський облводгосп підписав Грантову угоду з Європейською Комісією на реалізацію проекту Програми сусідства Угорщина–Словаччина–Україна «Розвиток Берегівської транскордонної польдерної системи в басейні р. Тиса», спрямованого на покращення протипаводкового захисту, водної та екологічної ситуації на транскордонній Берегівській осушувальній системі. Вартість проекту – 800 тис. євро. Термін виконання – 24 місяці.

Будівництво першого на Закарпатті штучного польдеру вже розпочалося біля сіл Вари і Четфалва Берегівського району. Це має бути оточена дамбами територія зі шлюзами, що має на меті збити натиск води під час можливого паводку на ріках Тиса і Боржава. Принцип роботи цієї величезної споруди такий: як тільки річки починають виходити з берегів, відкриваються шлюзи, і вода заповнює акумулюючу ємність – польдер. Завдяки цьому рівень води у Тисі, за словами директора державного підприємства «Об'єднана дирекція будівництва водогосподарських об'єктів Закарпатської області» Ростислава Федіва, може зменшитися на 40 сантиметрів. А через деякий час, коли повинь спаде, шлюзи відкриваються знову, і вода повернеться назад у річку. Під час будівництва польдерів передбачають острови для тварин, канали для осушення земель, обводнюючі канали.

Перший у Закарпатті польдер займає 1700 гектарів і розрахований на 45 мільйонів кубометрів води. Його землі будуть цілком придатними для господарського використання. Тим паче, що ці акумулюючі ємності, як правило, не заповнюються роками. Наприклад, в Угорщині аналогічний польдер здали ще три роки тому, але й досі не використовували за прямим призначенням.

За словами Володимира Чіпака, начальника Закарпатського облводгоспу, на сьогодні вже впроваджено цілу низку заходів в межах спільних проектів України та ЄС щодо запобігання паводкам у регіоні. В тому числі проведені наукові дослідження, впроваджено обладнання, виконані проекти по екологічно-збалансованому землекористуванню, проведена реконструкція дамб поблизу населених пунктів. «Всі ці проекти є дуже корисними як для України, так і для сусідніх країн, – наголошує Володимир Чіпак. – Завдяки фінансуванню з боку ЄС та України, люди відчули позитивні результати їхнього впровадження. Ми вже маємо можливість завчасно попередити населення про настання повеней і вжити необхідних заходів для попередження лиха».

«Чиста вода»: хроніка співпраці

24 липня 2008 року в Ужгородському районі Закарпатської області та в Кошицькому самоврядному краї (Словаччина) розпочався Проект транскордонного співробітництва «Чиста вода», що фінансується Європейською Спільнотою в рамках Програми «Угорщина–Словаччина–Україна».

Метою проекту є покращення стану охорони навколишнього середовища у сфері управління водними ресурсами на транскордонній території трьох держав. Вартість проекту понад 600 тис. євро. На першому етапі мало вирішуватись питання водовідведення та обладнання очисними спорудами українських сіл Кінчеш, Часлівці і Коритняни з використанням досвіду Кишицького краю (Словаччина).

Спершу делегація Ужгородського району побувала в м. Кошице, де вивчала досвід сусідів. Керівники району, головний санітарний лікар, голови сільських рад познайомилися з технологіями очистки стічних вод, що найбільше використовуються у сільській місцевості Словаччини. А далі почалися постійні контакти між учасниками проекту – семінари, конференції, засідання робочих груп, під час яких до найдрібніших деталей визначалась послідовність кроків до поставленої мети – проводились тренінги щодо створення та управління проектами водовідведення, будівництва очисних споруд, розвитку громад прикордонних регіонів. Цільовою аудиторією цих заходів, які проводились по обидва боки кордонів, були представники неурядових організацій та громадськості, приватних компаній, комунальних служб, а також органів місцевого самоврядування.

Досвід перших учасників проекту швидко переймають інші місцеві громади. 6 липня 2010 року в с. Сторожниця Ужгородського району відбулася позачергова сесія сільської ради. Основне питання сесії – необхідність будівництва очисних споруд, системи каналізування та водопостачання у населеному пункті Сторожниця, де поряд з річкою Уж проживає май-

же 3 000 мешканців. Словацьким партнером проекту виступить громада селища Лікаровці, що має населення 2000 чоловік, розташоване трохи нижче за течією Ужа. Як повідомила учасниця ініціативної групи – жителька с. Сторожниця, президент Міжнародної Асоціації інституцій регіонального розвитку Наталія Носа, перший серйозний іспит чекає на виконавців проекту в листопаді 2010 року, коли будуть розглядатися нові проекти по спорудженню очисних споруд, водовідведенню в прибережних селах району, моніторингу стану води в річках. Саме до розробки і виконання цих проектів готувалися місцеві громади Ужгородського району за допомогою словацьких партнерів.

«Словаччина володіє досить великим досвідом очистки води, – розповідає директор Агентства регіонального розвитку «Закарпаття» Валерій Грищенко. – Наразі у сільській місцевості Ужгородського району існує значна проблема із очисткою стічних вод. Ми раді, що європейська спільнота у рамках Програми сусідства виділила фінансуван-

Транскордонна співпраця – взаємовигідна, адже чим кращі очисні споруди в Україні, тим чистіша вода тече до Євросоюзу. Українські учасники семінару в Словаччині.

ня на прикордонний регіон, і сподіваємося, що досвід сусідів додасть представникам наших громад знань, впевненості і бажання організувати подібне у себе вдома. І згодом ми, вперше в Ужгородському районі, спільно побудуємо очисні споруди і запровадимо тут успішний європейський досвід».

Зробимо свій край привабливим для мандрівок і відпочинку

Розвиток сільського туризму за Програмою транскордонної співпраці між Україною і Євросоюзом ставить на меті не лише підвищити привабливість прикордонних регіонів для туристів, але й реалізацію більш віддалених планів – розвитку малого і середнього бізнесу, створення нових робочих місць та налагодження постійних контактів між жителями сусідніх країн

Підтримка Євросоюзу надала потужний імпульс розвитку сільського туризму в Карпатському регіоні. Територія проекту «ВелоУкраїна» сьогодні охоплює Івано-Франківську, Закарпатську та Чернівецьку області.

Туристичний бізнес належить до такого виду діяльності, де спектр запитів клієнтів і рівень надання послуг практично необмежені – від аскетичних та виснажливих категорійних походів до розкішних турів й індивідуальних VIP-програм. Туристичній індустрії України потрібні і потужна туристична компанія з власними літаками і 5-зірковими готелями, і мале підприємство з невеличким автобусом та ентузіастом-краєзнавцем. Головне – це в потрібний момент і в потрібному місці надати любителю мандрів необхідну послугу. В столиці та великих туристичних центрах інфраструктура для прийому гостей більш-менш розвинена. А от ближче до кордонів, там, де, здавалося б, люди могли б чи не щодня приймати відвідувачів з сусідніх країн, – індустрія надання послуг перебуває в зародковому стані, що зовсім не відповідає туристичному потенціалу цих областей України.

Серед пріоритетів, визначених Стратегією транскордонного співробітництва ІЕСП на 2007–2013 роки, передбачене сприяння економічному та соціальному розвитку в прикордонних районах і поширенню міжлюдських

контактів, яке найбільш повно реалізується саме в проектах розвитку туристичної інфраструктури в прикордонних районах України та її сусідів.

Одеська область

Впродовж 2008–2010 років на території області успішно реалізовано міжнародний проект «Зміцнення інтеграції прикордонних регіонів у сфері розвитку сільського зеленого туризму» по Програмі сусідства «Румунія–Україна», яка фінансується Європейським Союзом. Мета проекту – сформувати нову інфраструктуру немасових видів туризму і зробити більш ефективною систему управління сферою туризму в Одеській області. Внесок ЄС у загальний бюджет проекту в 765.987 євро склав 675 тис. євро.

Виконавцем проекту виступила громадська організація «Одеська обласна сільськогосподарська дорадча служба. Центр розвитку та правової підтримки села», а її партнерами – ГО «Агенція регіонального розвитку» і Національна асоціація розвитку сільських гірських районів «Ромонтана» (Ватра Дорне, Румунія)

В рамках проекту здійснювалось навчання основам організації сільського туризму власників садіб, створювались туристичні

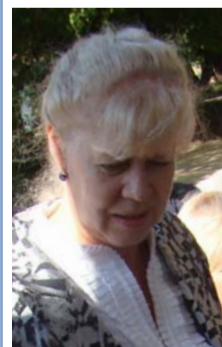
маршрути з розміщенням туристів на базі їхніх домівок; проводилось будівництво туристичних інформаційних візит-центрів. Власне, за два роки виконано величезну роботу по розвитку туристичної інфраструктури Одещини. Перш за все, було складено список всіх суб'єктів туристичної діяльності Одеського регіону. Відтепер кожен гість області може одержати вичерпну інформацію про можливості сільського і зеленого туризму в регіоні. Наступним етапом було створення інформаційно-ресурсної мережі і проведення рекламних кампаній, для чого були відзняті відеоматеріали, надруковані туристичні карти і проспекти, доступні для всіх бажаючих.

В процесі виконання проекту було сформовано 4 регіональні представництва в м. Ізмаїл, Комінтернівське, Балта, Білгород-Дністровський. На інтернет-сайті проекту <http://tourcenter.odessa.ua> представлена структурована інформація по всіх 26 районах Одеської області, включаючи діючі туристичні маршрути і нові, сформовані в рамках реалізації проекту, – українською, російською та англійською мовами. Виданий і розповсюджений туристичний путівник по Одеській області.

На базі Одеського економічного університету проведено навчання 100 осіб – представників райдержадміністрацій, туристичних компаній, підприємців – власників сільських садіб. Розроблено 17 нових туристичних маршрутів, а також підготовлені документи для їхнього маркування – встановлення 35 дорожніх інформаційних знаків та 12 інформаційних аншлаків.

Особливо слід зупинитися на роботі інформаційно-туристичних візит-центрів,

ВІД ПЕРШОЇ ОСОБИ

Марія Осипова, президент Центру розвитку та правової підтримки села: «В процесі виконання нашого проекту в Одеській області було створено 4

регіональні представництва та побудовано два інформаційних туристичних візит-центри. Відтепер рівень туристичних послуг в області буде незрівнянно вищим, ніж ще кілька років тому».

відкритих на території регіонального ландшафтного парку «Тилігульський» (с. Калинівка, Комінтернівський район) і на території парку-пам'ятника садово-паркового мистецтва «Дністер» в м. Біляївці. За словами регіонального координатора проекту Марії Осипової, президента Центру розвитку та правової підтримки села, відтепер кожний «неорганізований» турист може не лише

авто, є тут пункти прокату наметів, посуду та інших необхідних мандрівникам речей. Відвідування візит-центрів вже включено в програми регіональних туристичних маршрутів Одеської області.

А у виконавців проекту – нові ідеї, нові плани, які мають зробити прикордонні райони Одещини справжніми оазами для розвитку зеленого та сільського туризму.

дання Карпатському регіону іміджу перлини туристичної інфраструктури України.

Перший у Закарпатті Туристичний інфоцентр відкрився в Берегово ще в листопаді 2006 року. Тут розташований інформаційний відділ з безкоштовними туристичними проспектами, електронною базою даних про туристичні об'єкти, курорти, визначні місця Закарпатської області в цілому. Функціонує добре обладнаний конференц-зал для проведення семінарів, навчань, ділових зустрічей, конференцій. Регулярно проводяться навчання з сільського туризму, організовані Центром українсько-угорського регіонального розвитку та Будапештським інститутом економіки в рамках транскордонної програми «Розвиток та зміцнення зв'язків прикордонного туризму між Закарпатською та Соболч-Сотмар-Берегською областями» в с. Яноші Берегівського району.

Але гордістю команди, що працювала над проектом, є виставковий зал «Скарби Берегівщини», з широким вибором виробів закарпатського народного мистецтва, виставлених на продаж місцевими майстрами. За словами координатора проекту Йосипа Торпої, поява такого художнього салону на перехресті більшості туристичних маршрутів, що проходять через Берегово, дуже похвалила участь народних майстрів у розвитку індустрії туристичних послуг краю. А головне – виставковий зал дає можливість фінансово підтримувати проект після завершення проекту, профінансовано Євросоюзом.

«Інформаційний центр у Берегово став першим, що відкрився в західних областях України, – розповідає Йосип Торпої. – Потім ми відкрили центри у Львові та Ужгороді. За 4 роки роботи наш центр у Берегово, з населенням у 28 тис. чоловік, відвідали майже 25 тис. туристів, а нашу Інтернет-сторінку www.berehovo-tour.info щомісяця відвідують понад 2000 користувачів. Такі центри, за підтримки Євросоюзу, вже створені в Мукачеві, Рахові. Кілька днів тому, 9 жовтня, ми, вже за власною ініціативою, відкрили ще одну філію нашого інформаційно-туристичного центру в с. Яноші Берегівського району. Нас підтримали туроператори району, місцева влада. А тісна співпраця з угорськими, румунськими та словацькими партнерами дозволяє проводити навчання не лише у сфері сільського туризму, але й з розвитку територіальних громад, допомагати місцевим організаціям у підготовці та реалізації проектів, спрямованих на підтримку сталого розвитку всього регіону».

Івано-Франківщина

Проект «ВелоКраїна» започаткований тут громадською організа-

цією «Центр соціальних та ділових ініціатив» міста Яремче за участі партнерських організацій.

Метою проекту, підтриманого Євросоюзом, було створення інфраструктури для рекреаційних велосипедних поїздок у горах та популяризація цього способу відпочинку серед українських та іноземних туристів. Кошторис дворічної програми «ВелоКраїна» склав понад 500 тисяч євро.

Успішно розпочатий в місті Яремче та на його околицях, проект швидко охопив маршрутами і сусідні області. Територія проекту сьогодні включає Івано-Франківську, Закарпатську та Чернівецьку області. Осередки проекту базуються у населених пунктах, добре відомих серед туристів, – Яремче, Ворохта, Яблуниця, Верховина, Коломия, Косів, Рахів та Вижниця.

В кожному населеному пункті, охопленому проектом, прокладено від 2 до 10 радіальних велосипедних маршрутів різних рівнів складності з місцями для проживання – готелями або садибами, пристосованими для прийому велосипедистів. Магазины, кафе, банки та деякі інші громадські місця вздовж маршрутів, обладнані зручними та безпечними велосипедними стоянками. Парковками для велосипедів обладнані також деякі культурні, історичні та природні об'єкти, привабливі для туристів. За участі місцевих підприємців обладнані велопрокатні пункти та пункти ремонту велосипедів.

«На конкурсі проектів Програми транскордонного співробітництва «Україна–Румунія» в 2008 році, – розповідає менеджер проекту Віктор Загребя, – ідея нашого проекту «ВелоКраїна» виявилася найкращою. І ось уже протягом двох років ми робимо все, щоб виправдати таку високу оцінку наших європейських партнерів. Прокласти і розмітити новий маршрут, обладнати його всіма елементами інфраструктури для надання послуг велотуристам – це тільки початок справи. Головним елементом нашого проекту є місцевий бізнес, який, завдяки появі нових клієнтів, одержав постійне джерело доходів протягом усього весняно-літнього сезону. Нас підтримують і туристичні компанії, і представники готельного бізнесу, і власники садиб для сільського туризму. Ми бачимо, що навіть після того, як проект формально завершив свою роботу у липні цього року, інтерес до нього продовжує наростати. Ми впевнені, що на «Вело Країну» чекає щасливе майбутнє. Велосипед – дуже демократичний і недорогий транспортний засіб. Всього за кілька сотень гривень можна пройти один з наших маршрутів і одержати ні з чим не зрівняне задоволення від краси наших місць і гостинності наших людей».

Гордістю команди Центру українсько-угорського регіонального розвитку м. Берегово є виставковий зал «Скарби Берегівщини», з широким вибором виробів закарпатського народного мистецтва.

відвідати затишний будиночок візит-центру з залом для конференцій та інформацією про місцеві історичні та культурні пам'ятки але й знайти тут кухню, де можна зварити каву або чай, обладнаний майданчик для намету, місце для вогнища, одержати доступ до комп'ютера, підключеного до Інтернету. І все це в місцях, які досі були фактично закритими для таких відвідувачів. На території візит-центрів передбачені також майданчики для паркування туристичних автобусів і приватних

Закарпаття

Готуючи проект створення у Закарпатті мережі інформаційних туристичних центрів, команда, очолювана директором Центру українсько-угорського регіонального розвитку Йосипом Торпої добре розуміла, що туристичні центри мають зіграти велику роль не лише у підвищенні привабливості регіону для туристів, але й у реалізації більш віддалених і амбіційних планів – розвитку малого і середнього бізнесу у сфері туризму, створенні нових робочих місць і на-

КОРИСНІ КОНТАКТИ

Центри розвитку сільського туризму, створені за сприяння Євросоюзу

ГО «Одеська обласна сільсько-господарська дорадча служба»

«Центр розвитку і правової підтримки села», 65045, Одеса, вул. Преображенська, 34, офіс 355, тел./факс: (048) 7269559; 7269557, e-mail: social@tm.odessa.ua, www.tourcenter.odessa.ua

Придунайський туристичний інформаційний центр

Одеська обл., Нілійський р-н, м. Вилкове, вул. Леніна, 65, тел.: (04843) 323374, e-mail: info@danubetour.info,

www.danubetour.info

Берегівський туристичний інформаційний центр

90202. м. Берегово, вул. Зріні 25/2, Закарпатська обл., Україна, Тел.: (03141) 4-32-70, факс: (03141) 4-32-70, (050) 551-0360; (097) 5369475, e-mail: berehovo@berehovo-tour.info, www.berehovo-tour.info

«ВелоКраїна»

78500, вул. Свободи 264, м. Яремче, Івано-Франківська область, Україна, Тел/факс: (03434) 2 27 46, E-mail: info@bikeland.org.ua www.bikeland.com.ua

Медико-соціальна реабілітація: подаруймо дитині майбутнє

Проект Євросоюзу «Розвиток та запровадження транскордонної соціально-медичної програми реабілітації для хворих дітей з національних меншин та соціально вразливих верств населення» на базі Обласної дитячої клінічної лікарні міста Мукачеве повернув до повноцінного життя сотні маленьких пацієнтів усіх національностей

Що може зрівнятися з радістю вільних рухів! Завдяки Програмі транскордонного співробітництва ЄС в Обласній дитячій лікарні м. Мукачеве розпочнеться будівництво нового корпусу Реабілітаційного центру для дітей з ураженнями центральної нервової системи.

Що може бути дорожчим для суспільства, ніж здоров'я його дітей? Скільки очікувань пов'язують сім'ї з поповненням родини. І яке горе переживають батьки, коли дізнаються, що така очікувана дитина протягом всього наступного життя страждатиме через органічне ураження центральної нервової системи – дитячий церебральний параліч чи інші прояви цього недугу. Соціальна реабілітація таких дітей – тривалий і дуже трудомісткий процес, який потребує об'єднання зусиль батьків, медичних працівників, соціальних служб, навчальних закладів – всього суспільства. А в умовах постійного недофінансування медичної галузі в нашій країні ця проблема стає для хворих малюків і їхніх батьків надзвичайно тяжким випробовуванням.

Водночас сучасні методи реабілітації дозволяють повернути таким малюкам радість рухів, здатність жити і навчатися в оточенні своїх здорових ровесників, працювати. У розвинених країнах світу по відношенню до таких людей давно не використовується термін «інваліди». Їх називають «діти з особливими потребами», а держава та

громада роблять усе необхідне для того, аби максимально інтегрувати їх до повноцінного суспільного життя та задовольнити їхні особливі потреби у якісному медичному обслуговуванні та доступі до освіти та дозвілля. Цей досвід, завдяки підтримці Євросоюзу, сьогодні поширюється і на прикордонні райони українського Закарпаття.

Методи лікування угорських медиків

Серед проектів транскордонного співробітництва між Україною та Євросоюзом, спрямованих на охорону здоров'я та розвиток інфраструктури надання медичних послуг в сусідніх країнах, особливе місце займає проект ЄС «Розвиток та запровадження транскордонної соціально-медичної програми реабілітації для хворих дітей з національних меншин та соціально вразливих верств населення», виконаний за програмою транскордонного співробітництва України з Угорщиною та Словаччиною Обласною дитячою лікарнею міста Мукачеве спільно з угорською лікарнею м. Кішварда.

Проект, що розпочався у липні 2006 року і був розрахований на 24 місяці, а його бюджет склав по-

над 220 тис. євро, поклав початок цілому комплексу заходів, завдяки якому було створено Реабілітаційний центр для дітей з ураженнями центральної нервової системи «Росинка».

Досвід угорських медиків з реабілітації таких дітей визнаний в усьому світі. Після Другої Світової війни угорський лікар та педагог Андраш Петьо розробив метод кондуктивної педагогіки, що об'єднує педагогічні та реабілітаційні цілі в одній програмі. Методи кондуктивної педагогіки базуються на ідеї, що нервова система, незважаючи на своє пошкодження, все ж таки має можливості до формування нових нервових зв'язків. Вся система кондуктивної педагогіки спрямована на те, щоб допомогти дітям з руховими порушеннями навчитися самостійно виконувати необхідні дії і брати участь у житті суспільства, незважаючи на свою неповну справність.

Саме завдяки участі в проекті угорських медиків, за словами головного лікаря обласної дитячої лікарні м. Мукачеве Єлисавети Біров, він був просто приречений на успіх. «В рамках проекту транскордонного співробітництва, – розповідає Єлисавета Біров, – двоє спеціалістів-медиків з Мукачева

протягом 9 місяців оволодівали цією методикою в Будапешті, в реабілітаційному центрі кондуктивної педагогіки. Відтоді наш Центр «Росинка» постійно впроваджує нові методики реабілітації. Як відомо, у розвитку дитини є свої норми: у 3 місяці малюк повинен вміти тримати голову, у 6 місяців – сидіти, у 8–9 місяців (але не пізніше, ніж за рік і три місяці) – ходити біля опори, у рік – говорити 8–10 слів. Мамі варто хвилюватися, якщо дитина «не дотягує» до норми. Сьогодні наш Центр щомісяця приймає для реабілітації 25 діток разом з їхніми мамами. Сучасні методики реабілітації передбачають постійні заняття з дітьми – цьому мам навчають наші лікарі. Кожне досягнення дитини тут викликає велику радість – коли дитина починає сидіти, сама тримає ложку, навчається робити прості координовані рухи. Така реабілітація під нашим наглядом може тривати роками, але результати часом вражають. Багато наших маленьких пацієнтів вже інтегровані в дитячі колективи – відвідують дитячі садочки».

Сьогодні, завдяки підтримці європейських партнерів, Центр реабілітації дітей з органічними ураженнями нервової системи «Росинка» й насправді може пишатися своїми можливостями. Тут є кабінети електроенцефалографії, електронейроміографії, електропунктурної діагностики. Завдяки участі в програмах Євросоюзу фахівці центру досконало володіють методами логопедичної і психологічної корекції, педагогічної корекції (Монтессорі-терапії), Войта-діагностики. В Центрі працюють кабінети ЛФК та масажу, є свій басейн, діти мають можливість одержувати лікувальні процедури на найсучаснішому обладнанні, кваліфіковані лікарі застосовують у практичній реабілітації елементи Войта- і Бобат-терапії.

Реалізація лікувальних програм для кожної дитини є основою концепції її реабілітації, що включає в себе партнерство «мати-дитина-фахівець», об'єднання зусиль фахівців усіх профілів (медиків, психолога, педагога, логопеда) в процесі реабілітації, одночасне направлення дії методики на відновлення всіх функціональних систем. В кінці кожного курсу лікування, який триває 3–4 тижні, лікарі визначають подальші напрямки реабілітації для

соціальної адаптації дитини в оточуючому середовищі.

Протягом чотирьох років, що минули з часу початку роботи над проектом транскордонного співробітництва, реабілітацію в Центрі пройшли кілька сотень дітей разом з їхніми мамами.

Підтримка ЄС розширюється

Сьогодні обласна дитяча лікарня м. Мукачеве є найбільшим дитячим лікувально-профілактичним закладом Закарпаття, що обслуговує близько 306 тис. дітей, котрі проживають в області. Стационар розрахований на 447 ліжок. Поліклініка на 480 відвідувань у зміну. Медична допомога дітям надається по 40 лікарським спеціальностям. Щорічно на амбулаторних прийомах поліклініки обслуговується 320–330 тис. дітей. За рік стационарне лікування отримують 11,5–12 тис. дітей з усіх районів області.

14 липня цього року лікарня підписала Грантову Угоду з Європейською Комісією по проекту «Європейська коліска», який виконується по програмі прикордонного співробітництва «Україна–Угорщина–Словаччина–Румунія 2007–2013 роки». Кошторисна вартість бюджету обласної дитячої лікарні – 277 тис. євро. Мета проекту – зниження рівня смертності та інвалідності малюків віком до одного року на прикордонній території Угорщини та України. Основними проектними завданнями є покращення матеріально-технічного забезпечення дитячої лікарні та підвищення кваліфікації лікарів і медперсоналу з питань діагностики та догляду за новонародженими.

«Маленькі пацієнти потребують постійного догляду, – пояснює пані головний лікар, – 24 години на добу за ними повинні стежити сучасні системи спостереження, з виводом візуальної та контрольної цифрової інформації на монітори. Підтримка мікроклімату, постійне функціонування систем життєзабезпечення – все це потребує не лише значних коштів, але й висококваліфікованого персоналу, постійного оволодіння новими знаннями та сучасними методиками реабілітації таких діток».

За словами Єлизавети Біров, однією з переваг мукачівських медиків є те, що Обласна дитяча

лікарня розташована в області, яка межує з 4 європейськими країнами – членами Європейського Союзу, що створює сприятливі умови для міжнародної кооперації, співробітництва і впровадження європейських стандартів у медичній галузі. «Ми налагодили співпрацю з гуманітарними організаціями Австрії, Німеччини, США, Голландії, Франції, Чехії та Угорщини у питаннях ресурсного забезпечення обласної дитячої лікарні, а також підготовки спеціалістів ОДЛ на базі вищих учбових закладів та в передових клініках Угорщини, Німеччини, Австрії, США, Голландії. Дуже важливо, що ми не тільки одержуємо обладнання, але й навчаємо наших фахівців. Ми також підписали трьохсторонню угоду про науково-технічну співпрацю та навчання між обласною дитячою лікарнею, управлінням охорони здоров'я Закарпатської

Під керівництвом головного лікаря Єлизавети Біров в ОДЛ м. Мукачеве розпочався проект ЄС «Європейська коліска», мета якого – зниження смертності немовлят

Завдяки апаратурі, закупленій в рамках проекту ЄС «Європейська коліска», нагляд за немовлятами ведеться 24 години на добу

ОДА та Пейчським медичним університетом (м. Пейч, Угорщина), де проходять регулярне стажування хірурги і педіатри нашої лікарні».

На даний час на розгляді Європейської комісії є спільний проект Обласної дитячої лікарні, Білоруського та Польського хоспісів по створенню першого в Україні дитячого хоспісу, а також готується ще два проекти по програмі прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства та партнерства «Україна–Угорщина–Словаччина–Румунія на 2007–2013 роки». Можна не сумніватися, що мукачівські лікарі і на цей раз зроблять все, щоб хворі діти навіть у найскладніших життєвих ситуаціях не були позбавлені необхідної медичної допомоги і піклування.

Той, хто врятував одне життя, врятував цілий світ

Проект «Створення транскордонної мережі пунктів екстреної медичної допомоги та інформаційно-координаційного центру у м. Львові» за Програмою добросусідства «Польща–Білорусь–Україна» навчає боротися за життя постраждалих українців

Існуюча в прикордонних областях України мережа медичної допомоги є розрізною інфраструктурою, створеною на базі міських і районних лікарень, що контактують між собою лише у виняткових випадках. Матеріально-технічна база лікувально-профілактичних установ морально і фізично застаріла, потребує модернізації. А через недостатнє фінансування санітарні автомобілі не відповідають нормам, прийнятим у країнах Євросоюзу.

«Львівський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф», який перебуває у комунальному підпорядкуванні, за підтримки головного управління охорони здоров'я Львівської облдержадміністрації отримав грант Програми добросусідства «Польща–Білорусь–Україна» на спільне фінансування проекту «Створення транскордонної мережі пунктів екстреної медичної допомоги й інформаційно-координаційного центру у м. Львові». Як розповів координатор проекту Ярослав Пилипець, пункти екстреної медичної допомоги з'являться у Жовкві, Миколаєві, Буську. Перший пункт медичної допомоги відкритий у Новояворівську. Загальна вартість проекту становить понад 1 млн євро, з них 880 тис. профінансує Євросоюз. З польської сторони у проект бере участь станція екстреної медичної допомоги та санітарного транспорту м. Люблін та Воеводський шпиталь м. Перемишль.

У межах програми передбачено навчання та стажування медич-

ного персоналу з Львівщини у Польщі, проведення тренінгів для медичних та немедичних працівників з надання першої медичної допомоги при аваріях та катастрофах, проведення конференцій тощо. Результатом проекту має стати підвищення безпеки на міжнародних трасах в прикордонних територіях шляхом створення мережі екстреної медичної допомоги і розвитку транскордонної інфраструктури; значне покращення надання екстреної медичної допомоги населенню прикордонних територій, туристам, учасникам руху місцевого та міжнародного автотранспорту; підвищення кваліфікації українського медперсоналу.

Відсоток виживання постраждалих при наданні допомоги в першу годину максимально високий. Важливість фактора часу підкреслюється тим, що серед осіб, які отримали першу медичну допомогу впродовж 30 хв після травми, ускладнення виникають у 2 рази рідше, ніж в осіб, допомога яким була надана пізніше цього терміну. Зокрема, оптимальний термін надання першої медичної допомоги після отримання травми — до 30 хв; при отруєнні — до 10 хв; при зупинці дихання даний час скорочується до 5–7 хв. Як свідчить статистика, кожні 20 із 100 осіб, які загинули, могли бути врятовані у випадку надання своєчасної та правильної допомоги на місці події.

«Той, хто врятував одне життя, врятував цілий світ», – під цим гаслом українські медики і рятувальники без медичної освіти за підтримки Євросоюзу оволодівають такими необхідними у критичну хвилину знаннями та навичками. Згодом проект продовжиться у Волинській та інших областях України.

Мета міжнародних тренінгів – підвищення кваліфікації українського медперсоналу і значне покращення екстреної медичної допомоги населенню прикордонних територій

Буковина: кордони, відкриті для дружби й діалогу різних народів

Поляки, українці, румуни, німці, євреї, угорці, словаки – представники різних народів, які через історичні колізії упродовж віків стали називати себе буковинцями, тепер ще й познайомилися особисто, стали справжніми друзями і добрими сусідами, яких поєднують і спільні справи, і національні свята

Прикордонні області – завжди унікальні, в їхній культурі і побуті міцно сплелися віковічні традиції багатьох сусідніх народів. Але Буковина у цьому сенсі – особливий регіон, бо буковинці, котрі проживають на території п'ятих прикордонних країн, доклали багато зусиль, щоб зберегти свою етнічно-культурну єдність. Ще 1990 року був започаткований мистецький фестиваль «Буковинські зустрічі». Але тільки нещодавно, коли до цього проекту приєдналися структури Євросоюзу, фестиваль і яскравий калейдоскоп подій навколо нього перетворилися на головну подію року для десятків тисяч жителів прикордонних областей України, Польщі, Румунії, Угорщини та Словаччини.

Директор фестивалю Збігнев Ковальський стверджує, що «Буковинські зустрічі» – найбільший фольклорний фестиваль у Європі, він відбувається в кілька етапів на території всіх п'яти країн-учасниць, де проживає буковинська спільнота. Свого часу дійство обмежувалося виступами творчих самодіяльних колективів, але поступово виникали нові й нові ідеї, котрі потребували розширення рамок фестивалю.

Саме тому Чернівецька міська рада 2008 року запропонувала на розгляд програми міжнародної допомоги, співпраці та партнерства між Європейським Союзом і державами, що утворилися після розпаду Радянського Союзу, проект під назвою «Популяризація спільної культурної спадщини між спільнотами в транскордонному регіоні Чернівці (Україна) – Сучава (Румунія)». Проект було затверджено у номінації «Фонд малих проектів: люди – людям», і на його реалізацію протягом двох років Єврокомісія надала 90% необхідного фінансування – 235 тисяч євро. Решта коштів стала внеском українських організаторів.

Протягом двох років міська рада Чернівців плідно співпрацювала з міськими радами румунських міст Сучава та Кимпулунг Молдовенеск у рамках проекту Євросоюзу. За цей час у житті Буковини і прикордонних районів Румунії проект «Спільна культурна спадщина» перетворився на цілий калейдоскоп яскравих подій.

Діти з польського міста Пілава Дольна під час співочої ходи на фестивалі «Буковинські зустрічі»

Вже в жовтні 2008-го, коли Чернівці відзначали 600-літній ювілей, десятки тисяч людей співучою ходою відкрили у Чернівцях оновлений Міжнародний фольклорний фестиваль «Буковинські зустрічі», який відтоді став основою великого проекту з налагодження зв'язків між країнами-учасницями, зі зміцнення атмосфери дружби й добросусідства на зовнішніх кордонах ЄС.

Автентична культура Буковини робить регіон особливо привабливим для відвідин та відпочинку. А напрацьовані культурні зв'язки переростають у сталі контакти в економічній, соціальній і бізнесовій сферах

Координатор проекту від Чернівців, начальник відділу зв'язків з громадськістю міської ради Анатолій Мельник, пояснив, що мистецький фестиваль став лише базою, основою для багатьох ліній культурних контактів у прикордонній зоні. Окрім «Буковинських зустрічей» проект ЄС дозволив провести україно-румунський фестиваль народних майстрів «Буковинські джерела», а також надзвичайно цікавий фестиваль національної кухні: на п'яти площах краю представляла не лише свої страви, але й національний одяг, традиції. Особливими напрямками співпраці стали численні виставки, національні ярмарки, майстер-класи з народного мистецтва та конференції з питань національних громад.

Цікавою родзинкою проекту став показ моделей традиційного та стилізованого національного одягу буковинських колекціонерів та дизайнерів, який відбувся у яскравому осередку народних традицій, ремесел і торгівлі – Петрівському ярмарку у Чернівцях. Свої колекції представили директор Буковин-

ського мистецького центру збереження та відродження румунської традиційної культури Юрій Левчик, знаний у краї народний майстер з вишивки та дизайну одягу; майстер традиційного одягу, журналіст, педагог Микола Шкрібляк та дизайнер сучасного стилізованого одягу з етнічними елементами з Румунії Роксана Курік, яка продемонструвала на святі свою колекцію «Be Free». Показ моделей відвідали понад тисячу людей.

А цього року, вже по завершенні проекту, ініціатори провели свято «Садгирська родина», в межах якого започаткували традицію показу автентичного буковинського одягу, зібраного місцевими колекціонерами і дизайнерами. Глядачі не просто підтримали нову ідею, але й зголосилися в майбутньому надати для показу традиційні строї, що стали родинними реліквіями. Вірогідно, вже наступного року пересічні буковинці виступлять в ролі моделей і продемонструють гостям справжній одяг предків. Це означає, що проект створив нові традиції, дав поштовх розвитку творчих ідей.

Традиційне місце проведення румунської частини «Буковинських зустрічей» – маленьке гір-

ське містечко Кимпулунг в Сучавському повіті. Завдяки проекту, підтриманому ЄС, там вперше виступили три українських фольклорних колективи – «Юність», «Буковина» (м. Чернівці) та «Родина» (с. Ревно Кіцманського району). А в ярмарку народних ремесел вперше взяли участь українські майстри і майстрині. Минулої зими у місті-побратимі Сучава відбувся фестиваль Різдвяних обрядів «За стародавніми

але й ентузіасти-аматори отримали змогу вивчати свята, традиції та обряди народів Буковини, познакомиться з архітектурними пам'ятками. Під час експедицій було задокументовано і відзнято багато матеріалів, робота над якими триватиме ще довгий час, адже йдеться про віковічні культурні скарби багатьох народів. Особливо цікавим стало Свято писанки, бо ця народна традиція має багато відмінностей у кожному регіоні.

ВІД ПЕРШОЇ ОСОБИ

Тетяна Татарчук, координатор проекту «Спільна культурна спадщина», головний спеціаліст відділу міжнародних відносин та зв'язків з громадськістю міської ради Чернівців:

– Реалізація проекту «Спільна культурна спадщина» стала одним з перших реальних кроків впровадження транскордонної політики на Буковині. Сподіваємося, що напрацьовані культурні зв'язки переростуть у сталі контакти в економічній, соціальній, бізнесовій сферах заради взаємного блага громад по різні боки кордонів.

Серед перспектив по закінченню проекту хочеться відзначити розвиток культурологічного і, зокрема, релігійного туризму в нашому прекрасному краї. Для цього достатньо передумов: відо-

мі монастирі Південної Буковини, прекрасні храми Чернівців, скельні монастирі Галицький та Хрещатицький створюють мальовничий маршрут для паломництва і туризму.

Транскордонні проекти сприяють розвитку зимового гірськолижного туризму – щороку відкриваються нові туристичні комплекси. Однак найбільш перспективним вбачається розвиток так званого подієвого туризму, пов'язаного з яскравими подіями. Адже святкування знакових подій, ярмарки, фестивали завжди приваблювали туристів і гостей, а автентична культура, яка зберігається на Буковині впродовж століть, робить наш регіон особливо привабливим для відвідин та відпочинку.

Тому результати спільного з ЄС проекту будуть особливо відчутні навіть не сьогодні або завтра, а вже у найближчі роки – у збільшенні кількості туристів, у зростанні інвестицій, налагодженні нових контактів з нашими сусідами, у нових яскравих заходах і продовженні нашої співпраці.

звичаями», де маланкували, колядували та представляли інші автентичні обряди фольклорні колективи, у тому числі – і з України.

Втім, співпраця не обмежилася налагодженням культурних зв'язків, адже буковинців поєднало спільне коріння. Тому окремим напрямком проекту стали краєзнавчі експедиції Південною та Північною Буковиною. Не лише фахівці,

В рамках транскордонної співпраці за сприяння Євросоюзу відбулися пленери художників Буковини, Бали господарів, численні виставки народних майстрів, фестивали фольклорного мистецтва. Всі ці події лягли в основу фільмів «Буковина без кордонів» і «Буковинські монастирі». Місцеві телеканали отримали багатющий матеріал для спеціальних сюжетів і репортажів.

Свято «Садгірська родина» започаткувало традицію показу автентичного буковинського одягу, зібраного місцевими колекціонерами і дизайнерами

Проект дозволив здійснити давню мрію науковців регіону – на решті побачила світ книга «Чернівці – місце зустрічі культур та релігій», написана видатним істориком та краєзнавцем Ігорем Чеховським, який, на жаль, не дожив до цієї події три роки. А туристи тепер зможуть ближче познакомиться з краєм, завдяки виданню книги «Буковина: спільна культурна спадщина».

До речі, ще одним наслідком краєзнавчих експедицій стала розробка нових міжнародних туристичних маршрутів під загальною назвою «Спільна культурна спадщина: Україна – Румунія». Цей проект, у свою чергу, складається з двох напрямків: «Буковина в культурному розмаїтті», що об'єднує Народні доми Буковини – осередки фольклору, архітектурні перлини, монастирі, садиби сільського туризму; та «Шляхами буковинських ремесел», що включає музеї етнографії, майстерні народних майстрів тощо.

І румунські, і українські туроператори вже виявили зацікавленість в туристичному розвитку цього регіону. Можливо, зовсім скоро українські та румунські туристичні фірми запропонують туристам 2–3-денні маршрути вихідного дня місцями культурної спадщини Буковини. Немає жодних сумнівів, що незабаром буковинський край стане улюбленим місцем відпочинку та культурного й духовного збагачення для гостей з багатьох країн Європи і світу. Адже поляки, українці, румуни, німці, євреї, угорці, словаки – представники різних народів, які через історичні колізії упродовж віків стали називати себе унікальною наднаціональною формацією – буковинцями, тепер ще й познайомилися особисто, стали справжніми друзями і добрими сусідами, яких поєднують і спільні справи, і національні свята.

Проект ЄС став важливим поштовхом для культурного та економічного розвитку всього краю. Цього року, вже поза межами проекту, у місті відбулися кілька етнографічних фестивалів та ярмарків, котрі, очевидно, стануть традиційними і щорічними. А чернівецька площа Турецької криниці вже перетворилася на своєрідне Містечко майстрів.

Упродовж двох років учасники налагоджували співпрацю між регіонами, організували спільні мистецькі та наукові заходи, розробляли туристичні маршрути. Тепер, коли проект завершено, можна сказати, що він виявився напрочуд вдалим прикладом популяризації спільної культурної спадщини та співпраці громад, міських рад, культурних центрів і установ. Кордони – не перешкода для дружби й діалогу різних народів, довели організатори й учасники цього проекту.

ОГОЛОШЕННЯ, АНОНСИ

Розширення можливостей у культурному секторі

Європейська Комісія оголошує конкурс проектів на тему «Розширення можливостей у культурному секторі» (Strengthening capacities in the cultural sector). Мета проектної пропозиції – зробити свій внесок у створення таких політичних, нормативних, інституційних та економічних умов, які б сприяли зміцненню культурних секторів та їх суб'єктів як вектору економічного та соціального розвитку.

Проектна пропозиція об'єднує два лоти. Перший має назву «Інвестування у людей» (Investing in people), другий – «Культурна програма Східного партнерства» (Eastern Partnership Culture program). Кожен з них має свою специфічну мету, а також відрізняється за географічною орієнтацією.

Апліканти мають право подаватися лише на один із зазначених лотів.

Право брати участь у конкурсі мають лише юридичні особи, некомерційні організації, а також апліканти, які належать до таких категорій: недержавні суб'єкти, регіональні міжурядові організації, державні або напівдержавні установи, а також місцеві органи влади.

Максимальний бюджет гранту, який може бути виділений у рамках лоту «Інвестування у людей», складає 400 тис. євро, «Культурної програми Східного партнерства» – 700 тис. євро.

Максимальна тривалість проекту складає 36 місяців, мінімальна – 18 місяців.

Останній термін подачі заявок – 19 листопада 2010 року.

www.enpi-info.eu/maineast.php?id_type=1&id=22698&lang_id=450

Транскордонні культурні заходи в 2010 році

II Львівська туристична конференція «Перемагай з Левом!»

15-17 листопада 2010 року

Сайт: www.congress.lviv.ua

Тел.: (032) 297 57 53

VI Фестиваль «Драбина» – фестиваль сучасних, альтернативних експериментальних, незалежних театрів з України та Європи.

25-28 листопада 2010 року

Місце проведення: театри м. Львова

Сайт: www.drabyna.lviv.ua

Тел.: (032) 244 58 55, (097) 90 53931

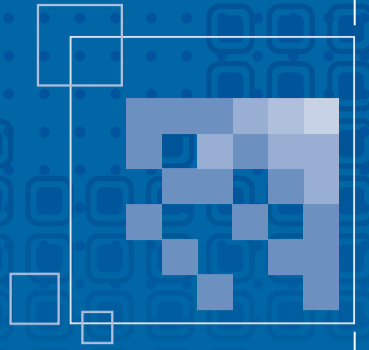
Міжнародний фестиваль Jazz Bez – транскордонний джазовий марафон

Дата проведення: 4-12 грудня 2010 року

Місце проведення: заклади культури Львова

Сайт: www.dzyga.com.ua

Тел.: (032) 244 47 78, (095) 260 03 27

Корисні веб-ресурси, з яких можна більше дізнатись про програми ЄС в Україні

www.delukr.ec.europa.eu	- Представництво Європейського Союзу в Україні
www.ncu.kiev.ua/index/a77/b9/ua/dceu	- сайт Національного координаційного бюро Мінекономіки України. Технічна допомога, що надається Україні Євросоюзом
www.oda-coordination.org.ua/ua	- Сайт ініціативи Координації офіційної допомоги розвитку для України
www.interreg.gov.pl/20072013/instrument+sasiedztwa/pl-bl-uk	- Програма транскордонного співробітництва Україна-Польща-Білорусь
www.ro-ua-md.net/index.php?page=home&language=2	- Програма транскордонного співробітництва Молдова-Румунія-Україна
www.blacksea-cbc.net/index.php?page-home	- Програма Чорного моря
www.eea.eu.int	- Європейське агентство з навколишнього середовища
europa.eu.int/comm/environment/water/index.html	- правове регулювання управління водними ресурсами в ЄС
europa.eu.int/comm/environment/pubs/studies.htm	- перелік досліджень і звітів з питань охорони навколишнього середовища
www.epe.be	- Європейські партнери для навколишнього середовища
www.ssrp.org.ua	- сайт проекту «Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні»
www.cba.org.ua	- сайт проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду»
www.eurosvita.info	- програма «Європейська освіта»
www.eu-edu.org	- Європейський освітній портал
eu.prostir.ua	- портал європейського громадянського суспільства в Україні

Засновник та видавець: «Комунікаційна група «PRT» за дорученням Представництва Європейського Союзу в Україні та Білорусі. У рамках проекту за підтримки Представництва Європейського Союзу в Україні. Погляди, висловлені в матеріалах видання, можуть не співпадати з офіційною позицією Представництва Європейського Союзу в Україні.

Газета «УКРАЇНА – ЄВРОСОЮЗ у деталях»

Розповсюджується у Запоріжжі, Чернахах, Полтаві, Миколаєві, Кіровограді, Дніпропетровську, Львові, Тернополі, Хмельницькому, Вінниці, Житомирі та АР Крим.

Свідоцтво про реєстрацію КВ №13717-2691р від 05.03.08
©2008, European Commission